

Uchwała nr 23/XLII
Naczelnego Sądu Harcerskiego ZHP
z dnia 25 maja 2025 r.
w sprawie wykładni §§ 50, 57 i 65 Statutu ZHP
(konflikt pomiędzy zwołanymi równocześnie zjazdami nadzwyczajnymi)

Na podstawie § 73 ust. 3 Statutu ZHP Naczelny Sąd Harcerski ZHP uchwala, co następuje:

1. Władze uprawnione do zwołania zjazdu nadzwyczajnego, to jest:
 - a) w przypadku zjazdu hufca:
 - komenda hufca,
 - komendant hufca,
 - komisja rewizyjna hufca,
 - komenda chorągwi,z własnej inicjatywy lub na żądanie 1/3 członków ZHP pełniących w hufcu funkcje instruktorskie;
 - b) w przypadku zjazdu chorągwi:
 - rada chorągwi,
 - komenda chorągwi,
 - komendant chorągwi,
 - komisja rewizyjna chorągwi,
 - Główna Kwatera ZHP,z własnej inicjatywy lub na żądanie 1/3 komend hufców;
 - c) w przypadku zjazdu ZHP:
 - Przewodniczący ZHP,
 - Rada Naczelna ZHP,
 - Główna Kwatera ZHP,
 - Naczelnik ZHP,
 - Centralna Komisja Rewizyjna ZHP,z własnej inicjatywy lub na żądanie 1/3 komend chorągwisą w ramach tej kompetencji równorzędne.
2. W przypadku zwołania dwóch (lub więcej) zjazdów nadzwyczajnych, zwołanych przez różne uprawnione do tego władze, mających odbyć się w różnych terminach,
 - a) mających obradować nad przedmiotowo różnym zakresem spraw – brak jest przeszkód natury formalnej ani merytorycznej, by każdy z nich odbył się, zgodnie z podjętą decyzją lub uchwałą;
 - b) mających obradować nad całkowicie lub częściowo przedmiotowo zbieżnym zakresem spraw – bezprzedmiotowe staje się zwołanie zjazdu z późniejszym terminem rozpoczęcia obrad.
3. Bezprzedmiotowość zwołania zjazdu, o której mowa z punkcie 2b), jest przesłanką do stwierdzenia nieważności decyzji lub uchwały o zwołaniu tego zjazdu.

4. Przy ocenie ważności zwołania zjazdu w związku z faktem zwołania zjazdu przez inną władzę, termin podjęcia (lub opublikowania) decyzji lub uchwały zwołującej zjazd nie jest decydujący.
5. W każdym przypadku władza, która zwołała zjazd nadzwyczajny, może:
 - a) uchylić własną decyzję albo uchwałę o zwołaniu zjazdu nadzwyczajnego do czasu rozpoczęcia jego obrad,
 - b) zmienić datę lub zakres spraw, nad którymi zjazd będzie obradował, nie później jednak niż wynika to z minimalnego okresu, jaki musi dzielić, zgodnie z Ordynacją Wyborczą ZHP, datę rozpoczęcia zjazdu nadzwyczajnego chorągwi od terminu jego zwołania.
6. Jeżeli zjazd nadzwyczajny został zwołany na wniosek co najmniej:
 - 1/3 członków ZHP pełniących w hufcu funkcje instruktorskie w przypadku zjazdu hufca,
 - 1/3 komend hufców w przypadku zjazdu chorągwi,
 - 1/3 komend chorągwi w przypadku zjazdu ZHP,uchylenie uchwały zwołującej zjazd może nastąpić, jeżeli w wyniku wcześniejszego wycofania wniosków liczba wnioskujących odpowiednio: członków ZHP pełniących w hufcu funkcje instruktorskie albo komend hufców lub chorągwi zmniejszy się poniżej 1/3 ich ogólnej liczby.
7. Jeżeli inna władza uprawniona do zwołania zjazdu nadzwyczajnego zgłosi władzy, która zwołała zjazd nadzwyczajny, wniosek o rozszerzenie zakresu przedmiotowego zjazdu, władza, która zwołała zjazd nadzwyczajny, powinna zmienić decyzję lub uchwałę zwołującą zjazd i rozszerzyć zakres spraw, dla których zjazd został zwołany. Zgłoszenie takiego wniosku może nastąpić nie później niż wynika to z minimalnego okresu, jaki zgodnie z Ordynacją Wyborczą ZHP musi dzielić datę rozpoczęcia zjazdu nadzwyczajnego od terminu jego zwołania.
8. Traci moc uchwała nr 4/XLII Naczelnego Sądu Harcerskiego ZHP z dnia 9 maja 2023 r. w sprawie wykładni § 57 Statutu ZHP (konflikt pomiędzy dwoma zwołanymi równocześnie zjazdami nadzwyczajnymi chorągwi).
9. Uchwała wchodzi w życie z dniem 27 maja 2025 r.

Przewodniczący
Naczelnego Sądu Harcerskiego ZHP

(–) hm. Tomasz Rawski

Uzasadnienie

Niniejsza uchwała, w związku ze złożonym wnioskiem, rozszerza wykładnię Statutu ZHP, dokonaną uchwałą nr 4/XLII NSH ZHP, która odnosiła się wyłącznie do zjazdów nadzwyczajnych chorągwi, na pozostałe szczeble struktury ZHP, obejmując także zjazdy nadzwyczajne hufców i zjazdy nadzwyczajne ZHP.

Statut ZHP określa precyzyjnie katalog władz uprawnionych do zwołania zjazdu nadzwyczajnego. Żaden przepis Statutu nie daje podstaw, by przesądzić o pierwszeństwie jednej władzy przed inną w zakresie tej kompetencji.

Zjazdy nadzwyczajne mogą być zwołane w celu ponownego wyboru jakiejś władzy, ale katalog przyczyn, dla których jakaś władza decyduje się na odwołanie do woli delegatów może być bardzo szeroki. Ordynacja Wyborcza ZHP określa minimalny okres czasu, jaki może upłynąć między zwołaniem zjazdu a datą rozpoczęcia obrad, jednak nie określa w tej materii maksymalnej granicy. Z tych powodów można sobie wyobrazić sytuację, w której w danym czasie są zwołane dwa zjazdy nadzwyczajne.

Jednak gdy zjazdy nadzwyczajne mają (przynajmniej częściowo) ten sam zakres spraw, nad którymi mają obradować, zjazd w późniejszym terminie staje się bezprzedmiotowy – nie będzie mógł obradować nad sprawami, dla których został zwołany, bo sprawy te będą już wówczas załatwione na wcześniejszym zjeździe. Stąd w takich przypadkach należy stwierdzić, że taki zjazd jest zwołany niezgodnie z § 50 ust. 2, § 57 ust. 2 lub § 65 ust. 3 Statutu ZHP.

Natomiast w myśl § 47 ust. 1 Statutu ZHP, uchwały i decyzje władz niezgodne ze Statutem ZHP są nieważne, a ich nieważność stwierdzają właściwe władze, zgodnie § 47 ust. 3-7 Statutu ZHP.

Kolejność podjęcia (lub ogłoszenia) decyzji lub uchwał o zwołaniu zjazdu nadzwyczajnego przez uprawnione władze nie jest decydująca. Mogą zajść bowiem przesłanki do przyspieszenia zjazdu w tej samej sprawie, w której już został zwołany. Taka możliwość wydaje się być koniecznym „bezpiecznikiem”. Zwołanie zaś zjazdu na późniejszy termin powoduje automatycznie jego bezzasadność (co wykazano wyżej), stąd kluczowe jest kryterium terminu, w którym zjazd ma obradować, a nie terminu jego zwołania.

Ponadto kryterium podjęcia decyzji lub uchwały o zwołaniu zjazdu oraz sposobu i terminu jej ogłoszenia (podania do publicznej wiadomości), powodowałoby nierówność władz w zakresie uprawnienia do zwołania zjazdu nadzwyczajnego – chociażby przez kompetencję właściwego komendanta lub Naczelnika ZHP do wydawania rozkazów oraz kontrolę władzy wykonawczej nad stroną www.

Powyższe sytuacje nie wyczerpują jednak wszystkich możliwych wariantów. Istnieje szereg okoliczności, w których decyzje lub uchwały są podjęte zgodnie z przepisami i zasadnie, jednak podjęte łącznie powodują dużą uciążliwość, np. w przypadku zwołania

zjazdów w nieodległych od siebie terminach. W takim przypadku Statut ZHP nie daje możliwości unieważnienia jednej z decyzji lub uchwał, a jedyną drogą rozwiązania problemu jest zmiana lub uchylenie jednej z nich przez władzę, która ją wydała.

Niniejsza uchwała określa zatem kryteria, które pozwalają stwierdzić nieważność decyzji lub uchwał, zwołujących zjazd nadzwyczajny wobec faktu zwołania zjazdu przez inną władzę, ale także wskazuje drogę wyjścia z sytuacji, gdy nie ma podstaw do unieważnienia jednej z decyzji lub uchwał.

Uchwała została podjęta zgodnie z § 57 ust. 1 Regulaminu Sądów Harcerskich, na wniosek grupy 5 instruktorów ZHP – członków Rady Naczelnej ZHP.